

Liste over øvrige forslag

8 anbefalinger til

**FREMTIDENS
GRØNNE**
ARBEJDSMARKED

Om Fremtidens grønne arbejdsmarked

...

Projektet “Fremtidens grønne arbejdsmarked” gennemføres i samarbejde mellem Tænk tanken Mandag Morgen og CONCITO. Projektets overordnede formål er at kortlægge fremtidens grønne arbejdsmarked, og beskrive, hvad der skal til, for at arbejdsmarkedet kan understøtte den grønne omstilling med de rette kompetencer, og for at beskæftigelsen sikres i overgangen til et grønnere samfund. Projektet er støttet af Novo Nordisk Fonden, Pension Danmark og Industriens Fond.

Denne udgivelse er udarbejdet af Tænk tanken Mandag Morgen og CONCITO, juni 2023

Andreas Lind
Casper Waldemar Hald
Clara Louise Westergaard
Katrine Lindtner Andersen
Marie Langmach

Kontakt

Vil du vide mere om projektet så kontakt:

Lisbeth Knudsen,
Strategidirektør, Altinget og Mandag Morgen
på lk@mm.dk

eller

Peter Andreas Norn,
programchef, CONCITO
på pno@concito.dk

Læs mere

www.concito.dk/fremtidens-groenne-arbejdsmarked

Bevillingsnr.: NNF21SA0069101

mandagmorgen
TÆNK TANKEN

 CONCITO
DANMARKS GRØNNE TÆNK TANK

PensionDanmark

INDUSTRIENS FOND

**novo
nordisk
fonden**

**FREMTIDENS
GRØNNE**
ARBEJDSMARKED

Liste over øvrige anbefalinger

...

Kataloget her præsenterer en samlet liste over alle anbefalinger, som er blevet foreslået undervejs i projektet. Det er anbefalinger baseret på projektets analyser samt anbefalinger, der er foreslået ved høringerne, men som ikke er med i det endelige anbefalingskatalog.

Hovedudfordring: Arbejdskraft

#	Anbefaling (titel)	Anbefaling (udbygning)	Behov	Barriere
1	Automatiseringsfradrag skal erstatte Forsknings- og udviklingsfradrag.		Frigive arbejdskraft ved automatisering.	Der er grænser, hvad automatisering kan løse.
2	Udskydelse af projekter i Infrastrukturplan 2035.	Investeringer i vejnettet skal udskydes.	Frigive arbejdskraft til den grønne omstilling. Investeringer i vejnettet trækker på mange af de samme kompetencer, som er en mangelvare i den grønne omstilling.	Kræver politisk prioritering og fravalg. Kun effekt i de år, hvor arbejdskraften ville være gået til investeringer i vejnettet.
3	Seniorer skal ikke modregnes i pensionen ved arbejde ud over pensionsalderen.	Flere incitamenter for at blive på arbejdsmarkedet for seniorer, særligt at man ikke modregnes i folkepensionen. Derudover fokus på mere attraktive seniorordninger med mindre belastning.	Øget fastholdelse af seniorer. Behov for en indsats, der kan imødekomme seniorers ønske til kultur på arbejdsplads, hvor der er plads til fritid.	Seniorer udgør en begrænset gruppe. Fastholdelse kræver også et kulturskifte.
4	Fokus på on-boarding og trivsel for udenlandske tilflyttere.	Bl.a. ved at have bosætningskonsulenter ansat i kommunerne.	Øget fastholdelse og opkvalificering af udenlandsk arbejdskraft.	Svært at regulere trivsel – afhænger af mange faktorer.
5	Hurtigere godkendelses-procedure ifbm. energi-effektiviserende tiltag og anlægsprojekter i den grønne sektor.		Hurtigere godkendelse vil styrke den grønne sektor og således gøre sektoren mere attraktiv for udenlandsk arbejdskraft. Indirekte tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft.	Godkendelse af grønne anlægsprojekter er komplekse og svære at køre hurtigere, hvis man ikke vil gå på kompromis med borgernes klage- og høringsmuligheder og vurderinger af miljøpåvirkninger mm.

#	Anbefaling (titel)	Anbefaling (udbydning)	Behov	Barriere
6	Sænk krav for opholdstilladelse for folk uden for EU.		Øget rekruttering af arbejdskraft fra lande uden for EU.	Lovgivningsmæssige barrierer. Der er pt høje krav til at opnå opholdstilladelse for borgere i 3. lande. Fx at man skal opfylde høje sprogkrav, have en autorisation, høje krav til fagligt niveau osv.
7	Sænk beløbsgrænsen.		Tiltræk udenlandsk arbejdskraft.	Risiko for social dumping.
8	Styrk Greater Copenhagen samarbejdet.		Tiltrække arbejdskraft fra Sverige.	Der er også mangel på hænder i Sverige og generelt i EU.
9	Fælles rekrutteringsindsats i Syd- og Østeuropa.	En formaliseret rekrutteringskanal, som benyttes af både arbejdsgivere og udenlandske lønmodtagere.	Øget rekruttering af udenlandsk arbejdskraft.	Generel mangel på arbejdskraft i EU.
10	Øget formidling af positive erfaringer med udenlandsk arbejdskraft.		Ændre kultur og tilbøjelighed til at efterspørge udenlandsk arbejdskraft i brancher, hvor det ikke har været normen.	
11	Styrke danske virksomheders brug af EURES.		Øget rekruttering af udenlandsk arbejdskraft.	Generel mangel på arbejdskraft i EU
12	Øget optag af udenlandske studerende.		Øge arbejdsstyrken inden for alle fagligheder.	Prioritering af statslige midler til kampagner mv.
13	Styrk positivlisten for faglærte	Positivlisten for faglærte skal opdateres fire gange årligt; den skal blive nemmere at søge; og stillingsbetegnelserne på positivlisterne skal først kunne tages af efter minimum ét halvt år.	Nemmere rekruttering for virksomheder af udenlandsk arbejdskraft	Det er for nuværende begrænset med virksomheder, der benytter sig af ordningen
14	Forenkling af og hjælpe til med administrative forhold for tilflyttere	Forenkling af bureaukratiske regler for tilflyttere og afsætning af kommunale midler til hjælp med at navigere i disse. Fx oprettelse af bankkonto, sociale foreninger, osv. + sænk behandlingstiden på ansøgninger om opholdstilladelse	Behov for en enklere integrering i det danske arbejdsmarked og civilsamfund	Kræver afsætning af ressourcer og håndholdt assistance.

#	Anbefaling (titel)	Anbefaling (udbybning)	Behov	Barriere
15	Øget dialog og koordinering regionalt mellem arbejdsmarkedets parter. Dialog på tværs. Etablere en struktur for løbende at koordinere regionalt.		Mere effektiv udnyttelse af arbejdskraften	Uklart, hvordan den øgede koordinering skulle foregå og hvilken effekt, det ville have.
16	Fjern eventuelle barrierer så deltids-ansatte medarbejdere, der ønsker det, kan gå op i tid.		Mindsk ufrivillig deltid og øg arbejdsstyrken.	Kun lille gruppe, der er ufrivilligt på deltid.

Hovedudfordring: opkvalificering

#	Anbefaling (titel)	Anbefaling (udbybning)	Behov	Barriere
1	Udbred job-VEU modellen.	Flere korte, målrettede AMU-kurser for ufaglærte efter samme model som fx kabelmontør-uddannelsen	Fleksible AMU-kurser tilpasset specifikt de kompetencer arbejdsmarkedet efterspørger.	Kræver initiativ og samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter.
2	Etabler korps til virksomhedsopsøgende arbejde og grøn uddannelsesplanlægning	Afsæt lønmidler til regional/lokal samarbejdsindsats, der skal styrke relationer mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder.	Bedre kendskab til kurser og deres relevans for grøn omstilling blandt virksomheder/deltagere. Der er behov for lokale relationer mellem virksomhederne og uddannelsesstederne.	Det er svært at finde et passende niveau for korpset. Hvis det bliver for lokalt, kan det blive konkurrencepræget. Hvis det bliver regionalt, mister man måske den tætte relation.
3	Opret efteruddannelsesforløb for ufaglærte beskæftigede inspireret af job-VEU modellen.		Finansiering af målrettet, erhvervsrelevant opkvalificering af ufaglærte beskæftigede.	Politisk prioritering af finansiering.
4	Øg finansieringen til Job-VEU koordinatore.	Den øgede finansiering skal målrettes opsøgende arbejde ift. info om job-VEU modellen.	Udbredelse af viden om job-VEU modellen og dens muligheder til arbejdsmarkedet parter.	Politisk prioritering af finansiering.
5	Fjern karenstiden for 6 ugers jobrettet uddannelse.		Øget opkvalificering af ledige.	Politisk prioritering.
6	Skab et nemt og sammenhængende AMU-system.	Mere generelle kurser, fjern krav om jobrelaterede kurser til ledige.	Gør det nemmere for ledige at navigere i specifikke kurser – opkvalificering af ledige mere tilgængelig.	AMU er for usammenhængende og for specifikt.

#	Anbefaling (titel)	Anbefaling (udddybnng)	Behov	Barriere
7	Gratis AMU-kurser for ufaglærte og faglærte i den erhvervsaktive alder.	Gratis virksomhedsrettet efteruddannelse.	Opkvalificering af arbejdsstyrken for at sikre de nødvendige kompetencer til den grønne omstilling.	Kræver politisk prioritering af midler og administrativ hjælp til at søge midlerne for den enkelte.
8	Styrk branding af efteruddannelse ved øget fokus på kompetencer til den grønne omstilling.		Der eksisterer et uudnyttet potentiale for efteruddannelsesinstitutioner i at brande sig på det grønne område mhp. at øge opbakning og deltagelse i efteruddannelse - herunder at gøre sig relevante ift. samfundets udvikling.	Mangel på viden om hvad kompetencer til den grønne omstilling er.
9	Styrk voksenuddannelse.dk		Styrket overblik over samlet udbud af efteruddannelse på tværs af AMU og videregående efteruddannelse.	Kræver ressourcer at opdatere platform + forbedre kommunikation heraf.
10	Etabler FVU tilbud målrettet personer, der ikke har dansk som modersmål.		Løft af basale færdigheder + fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft. Internationale medarbejdere ses eks. i landbruget, og mangler opkvalificeringsmuligheder.	Kræver politisk prioritering af midler.
11	Opret efter- og videreuddannelser for internationale medarbejdere.		Er afhængige af international arbejdskraft - der skal udvikles nogle initiativer til hvordan vi kan fastholde disse.	Begrænsning af engelsksprogede videreuddannelser, gør det svært at videreudvikle medarbejdere i landbruget.
12	Fordobling af omstillingsfond til 120 mio.	Dette skal bruges på at højne taksterne og dermed sænke deltagerbetalingen for VEU.	Mulighed for at flere vil efteruddanne sig.	Mangel på politisk prioritering af penge til området.
13	Udvikl hybrid VEU	Hybrid mellem online og fysisk opkvalificering skal udvikles i samarbejde med forsøgsvirksomheder.	Bedre kvalitet af online VEU.	Sværere at skabe tillid osv. i online undervisning.
14	Inkorporer Transfer som en del af opkvalificeringsforløb.	Opgaver fra virksomheden skal inkorporeres og arbejdes med i undervisningen.	Øget motivation for opkvalificering og større brobygning mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder.	Kræver koordinering og samarbejde.

#	Anbefaling (titel)	Anbefaling (uddybning)	Behov	Barriere
15	Mere modulopbygning på VEU	VEU-kurser skal i højere grad opbygges af mindre moduler, der kan bygges oven på hinanden.	Mindre ressourcekrævende VEU/bedre udnyttelse af ressourcer, mere målrettet VEU og højere grad af fleksibilitet	Der er for få midler til at udvikle VEU.
16	Stil krav om, at arbejdsgivere har en kompetencestrategi/ efteruddannelsesplan		Skal sætte VEU højere op på dagsordenen i virksomheder og bestyrelser. Sikre ledelsesopbakning til efteruddannelse og bedre planlægning af samme.	Kræver ideelt set at uddannelsesinstitutioner hjælper bestyrelser og direktører med overblikket over dagsordenen.
17	Afsæt flere økonomiske midler på finansloven til efteruddannelse.	Bl.a. skal taxametrene på AMU-kurserne hæves.	Der er for få midler til VEU. 99% går til ordinære uddannelser. Flere midler vil løfte behovet for højere kvalitet af VEU og mindske brugerbetaling.	Kræver politisk prioritering.
18	Styrk markedsføring og branding af VEU.		Behov for kulturskifte særligt ift. medarbejdere, som fordrer øget deltagelse i efteruddannelse.	Kræver også personlig motivation, som er svær at regulere.
19	Tilbud om karrierevejledning udenom arbejdsgiver.		Behov for bedre uafhængig karrierevejledning.	
20	Flere businesscases der viser nytten af opkvalificering.		Øget motivation hos virksomheder for opkvalificering.	Svært at implementere og regulere
21	Etabler VEU-partnerskab		Ved at samle aktører som civilsamfund og fonde kan 'poolen' for finansiering øges.	Koordination og konkret implementering.
22	Etabler krav om certificering/kurser om grøn omstilling.	Kan evt. inspireres af det finske efteruddannelseskursus 'Elements of AI'. Skal inkludere undervisning i ESG, SDG, osv. Undervisningen skal organiseres gennem VEU-rådet og ikke decentraliseres.	Øget viden om hvad den grønne omstilling konkret betyder på arbejdspladserne og for arbejdsopgaverne. Fælles sprog for den grønne omstilling.	
23	Forenkling af regler indenfor efteruddannelse.	Fx forenkling af tilskudsmuligheder.	Vil kunne sætte uddannelsesinstitutionerne fri og mindske bureaukrati.	

#	Anbefaling (titel)	Anbefaling (udbybning)	Behov	Barriere
24	Undersøg muligheden for betalt privat efteruddannelse og leverandørydelser.		Lette presset på det offentlige VEU-system.	Skabe konkurrence mellem det private og det offentlige. Vil kræve finansiering.
25	Afsæt penge til at udvikle nye grønne kurser til fremtidige trends	Der skal ikke kun udbydes kurser rettet mod den nuværende efterspørgsel på markedet. Der skal også udvikles kurser, rettet mod fremtidens behov, som virksomhederne ikke nødvendigvis selv kan se endnu. Fx lave flere forsøg med VEU-kurser, før der sker en markant efterspørgsel i markedet.	Uddanne arbejdsstyrken inden for de kompetencebehov den grønne omstilling kommer til at have på langt sigt.	Dokumentation af effekt
26	Sænk deltagerbetalingen på videregående VEU.		Bedre mulighed for at flere kan efteruddanne sig.	Kræver øgede statslige investeringer og fokus på området.
27	Hæv SVU'en		Økonomisk mulighed for flere at efteruddanne sig.	Kræver øgede statslige investeringer og fokus på området.
28	Opkvalificering af medarbejdere i fødevareindustrien	Forskere forpligtes til at formidle grøn omstilling ved gratis opkvalificering. Dette er let at implementere og kan have en stor virkning. "Grønt kørekort" for ledige, lignende IT-kørekort. Det kan være svært at implementere men kan have en stor virkning.	Behov for opkvalificering af medarbejdere i fødevarebranchen. VEU-tilbud hvor underviserne er opkvalificeret med relevant viden og hvor der udbydes kurser, som kurser som er tilpasset virksomhedernes behov.	Dårlig kommunikation og dårlig branding af relevante VEU-tilbud. Mangel på økonomi til VEU, ressourcer, og viden om grøn omstilling. Mangel på ressourcer i virksomhederne og politisk opbakning. Fødevareerhvervet ikke attraktivt nok.
29	Understøt en kultur for livslang læring	Regeringen bør, i samarbejde med arbejdsmarkedets parter, lave afgrænsede eksperimenter med tiltag, som kan tænkes at styrke en kultur for livslang læring, og hvor effekten på deltagelsen i relevant VEU efterfølgende kan vurderes. Fx Etablere en personlig uddannelseskonto for arbejdstagerne, tilbyde gratis hjælp til uddannelsesplanlægning for SMV'er, sætte krav om, at større virksomheder offentliggør en kompetencestrategi.	Flere der efteruddanner sig.	Selvom der er blevet talt om livslang læring i over 20 år, er vi endnu ikke i mål – tværtimod deltager færre i VEU i dag end tidligere

Hovedudfordring: Uddannelse

#	Anbefaling (titel)	Anbefaling (udbygning)	Behov	Barriere
1	Mere fleksible erhvervsuddannelser	Bedre mulighed for optag fra STX	Øge andelen af faglærte	Langt tidsperspektiv
2	Udvid skole-hjem ordningen til en række erhvervsuddannelser.	Fjern kravet om mindst 5 kvarters transporttid for en række efterspurgte erhvervsuddannelser. Lige som det er gældende for landbrugsuddannelsen, skal alle, der er optaget på en af disse uddannelser, have krav på tilbud om en plads på et skolehjem i skoleperioderne.	Bedre studiemiljø på erhvervsuddannelserne --> Mindsket frafald på erhvervsuddannelserne + større optag.	Bedre studiemiljø er svært at regulere.
3	Forlæng erhvervsuddannelserne med 0,5 år og skriv almen dannelse ind i studieordningen.		Bredere alment fokus på erhvervsuddannelserne kan betyde, at man føler sig mindre låst ved at vælge en erhvervsuddannelse, hvilket kan øge optag og mindske frafald.	Længere studieforløb betyder længere tid inden den faglærte arbejdskraft kommer ud på arbejdsmarkedet.
4	Forbedr markedsføring og branding af EUD og EUX.	Bedre markedsføring skal ændre narrativet om EUD og EUX. Erhvervsuddannelser skal brandes som det gode valg - og ikke nødvendigvis et valg for livet.	Større optag på erhvervsuddannelserne - flere faglærte.	Det tager lang tid at skabe en kulturændring og anden forståelse af erhvervsuddannelser. Svært at regulere. Særligt arnepension og nedslidning fylder pt. samt et forældet billede af, hvad mange erhvervsuddannede egentlig laver.
5	Øget anvendelse af eksisterende videnscentre.	Fx ift. udvikling af uddannelsesforløb ift. AMU.	Forbedre faglærers mulighed for at lave relevante (og evt. digitale) undervisningsforløb.	Dette kræver økonomi. Lige pt er der kun forsøgsmidler. Nogle undervisere vil helst bruge egne materialer, ikke nationalt rammesat materiale.
6	Mere og bedre erhvervspraktik.	Opkvalificering af dem, der skal være praktikansvarlige i virksomheder. Praktikpladsgaranti.	Styrket samarbejde mellem de tekniske skoler og erhvervslivet. Vil føre til øget motivation hos studerende.	Sætter krav til engagement og samarbejde fra både virksomheder og skolerne. Kræver vist fagligt niveau på praktiksted.

#	Anbefaling (titel)	Anbefaling (uddybning)	Behov	Barriere
7	Fjern barrierer så flere unge kan få et fritidsjob.	Opret arbejdsgruppe for at identificere barrierer i dag for at unge (15-18 år) nemmere kan komme i et fritidsjob i de brancher, hvor vi kommer til at mangle arbejdskraft. Liste over, hvad unge gerne må (og ikke det omvendte, som det er i dag). Arbejdstilsynet.	Fritidsjobs og rammer for rekruttering af fremtidens faglærte.	Trainee-ordning er meget restriktiv i dag.
8	Styrk kønslig mangfoldighed i undervisningsmateriale, rollemodeller og cases for EUD.		Forandre kulturen og synet på EUD og dermed øge optaget af kvinder og andre køn og således skabe flere faglærte.	Det tager tid at ændre en kultur. Pt. vælger langt færre kvinder og andre køn erhvervsfaglige uddannelser end mænd
9	Skab flere naturlige veje over i erhvervsuddannelserne	Det anbefales, at Børne- og Undervisningsministeriet nedsætter en arbejdsgruppe, der i dialog med uddannelsesinstitutionerne kommer med konkrete forslag til, hvordan man kan forbedre fleksibiliteten i ungdomsuddannelserne og bevægelser mellem disse. Herunder fx etablering af tværgående fag mellem ungdomsuddannelser og erhvervsuddannelser. Arbejdsgruppen skal ligeledes afdække og håndtere udfordringer med finansiering og lignende, der kan være en hindring for, at ungdomsuddannelserne bliver mere fleksible.	Øget fleksibilitet i uddannelsessystemet og flere unger, der vælger en erhvervsuddannelse	Kræver politisk fokus og ressourcer.
10	Brobygning - Stærkere samarbejde mellem erhvervsuddannelser og grundskolen.	Kommunale 10. klasse skal lægges over til erhvervsskolerne og obligatorisk erhvervspraktik i grundskolen.	Rekruttering fra folkeskolen til erhvervsuddannelserne.	Erhvervspraktik koster penge og kræver ressourcer fra virksomhederne. Blandede erfaringer på tværs af landet.
11	Mere og bedre undervisning i den grønne omstilling i grundskolen.	Konkrete initiativer kan bl.a. inspireres af rapporten 'På vej mod uddannelser for bæredygtig udvikling'.	Mere grøn dannelse og viden om den grønne omstilling på grundskoleniveau.	Langsigtet effekt.

#	Anbefaling (titel)	Anbefaling (udddykning)	Behov	Barriere
12	Styrk praksisfagligheden i folkeskolen.	Børn skal introduceres for praktiske fag i en tidlig alder og faciliteterne skal være til stede på skolen.	Langsigtet mulighed for at øge andelen af arbejdsstyrken med en STEM eller erhvervsfaglig uddannelse.	Mange børn og unge mister interessen for STEM og praksisfaglighed med alderen.
13	Fokus på fødevarer i folkeskolen.	Styrke opfattelsen af værdien af fødevarer i befolkningens bevidsthed. Skab fokus på danske produkter og lokale produkter. Styrke viden om fødevarerproduktion i DK.	Viden omkring fødevarerbranchen er begrænset blandt danskerne.	
14	Styrk branding af IT-uddannelser med øget fokus på grønne kompetencer.		Der eksisterer et uudnyttet potentiale for efteruddannelsesinstitutioner i at brande sig på det grønne område mhp. at øge opbakning og deltagelse i efteruddannelse - herunder at gøre sig relevante ift. samfundets udvikling.	Mangel på viden om, hvordan IT-uddannelser understøtter den grønne omstilling
15	110% dagpengesats under efterspurgt uddannelser.	Den midlertidige ordning fra 1. august 2020 til 31. dec. 2022 skal gøres permanent.	Muligt at øge arbejdskraftsudbuddet, særligt efterspurgt kompetencer.	Kræver politisk vilje til at afsætte midler.
16	Opret kommunale netværk for studievejledere på tværs af uddannelses typer.		Mere fleksibilitet mellem forskellige uddannelses typer og herigennem mindre frafald.	Kræver koordinering og samarbejde.
17	Nedsæt arbejdsgruppe til at forbedre fleksibiliteten i ungdomsuddannelserne.	Børne- og Undervisningsministeriet bør nedsætte en arbejdsgruppe, der i dialog med uddannelsesinstitutionerne kommer med konkrete forslag til, hvordan man kan forbedre fleksibiliteten i ungdomsuddannelserne og bevægelser mellem disse.	Øget fleksibilitet uddannelserne i mellem, for at sikre at flest mulige vælger den rette uddannelse for dem, og mindske den gruppe, der vælger gymnasiet på trods af, at en erhvervsuddannelse ville passe dem bedre.	Konkrete initiativer endnu ukendte.
18	Færre specialiseringer i uddannelsessystemet og i stedet fokus på grundlæggende kompetencer.	Mindre specialisering under uddannelse og bedre muligheder for efteruddannelse senere i livet.	Vil betyder mere fleksibilitet og elastik i fremtidens arbejdsmarked.	Konkrete initiativer endnu ukendte.

#	Anbefaling (titel)	Anbefaling (udddybning)	Behov	Barriere
19	Tydeligere bro fra professionsbacheloror til universitetet.		Sikre at der ikke er alt for mange låste veje. Mere fleksibelt uddannelsessystem.	Konkrete initiativer endnu ukendte.
20	Opbyg flere uddannelser efter Maskinmester-modellen.	Kombinerer teoretiske og praktiske opgaver.	Tiltrække flere fra STX til erhvervsuddannelse ved at lave en hybrid ligesom Maskinmester-uddannelse. 9 måneder erhvervspraktik og 3 års teoretisk uddannelse. Tværfaglige kompetencer, der taler ind i mange af de behov som er knyttet til den grønne omstilling.	Kræver omstrukturering, ressourcer, og længere tid indtil de studerende er færdiguddannet sammenlignet med EUD.
21	Samlet indsats for personer som ikke er bogligt stærke.	Vigtigt vi får styrket personer både fagligt og praktisk - hvis disse kan blive rykket ind på mere praktiske uddannelser eller VEU-tilbud, hvor der er mulighed for at styrke begge dele.	Personer som har skrive- og læsevanskeligheder bliver i mindre grad taget hånd om, ved eks. nedlukninger af virksomheder.	
22	Dimensionere ved indgangen til universitetsbacheloren.	Fokus på Masteruddannelser og VEU i stedet for kandidatuddannelser. Fokus på professionsbacheloror frem for at få universitetsbacheloror på arbejdsmarkedet.	Flere hurtigere ud på arbejdsmarkedet.	
23	Styrk samarbejdet mellem universiteter og erhvervsliv	Det anbefales, at regeringen sætter målsætninger og krav til universiteterne om at styrke samarbejde mellem universiteter og erhvervsliv.	Ved at styrke samarbejdet mellem erhvervsliv og universiteter vil man styrke kompetencerne i virksomhederne og ligeledes kvaliteten og indholdet af uddannelserne, så de i højere grad matcher efterspørgslen fra det omkringliggende erhvervsliv.	Mange foregår uformelt, og kan være svære at putte for formel

Tværgående anbefalinger

#	Anbefaling (titel)	Anbefaling (udddybning)	Behov	Barriere
1	Indtægter fra grønne afgifter skal anvendes til investeringer i grønne digitale løsninger.		Investeringer i og implementeringer af de nødvendige digitale løsninger og ny teknologi, så innovationen af markedet accelereres.	Politisk prioritering af midler. Digitalisering kan ikke bære den grønne omstilling alene. Det er vigtigt at undgå rebound effekt ved digitalisering.
2	Skab incitamenter til investering i digitalisering og implementering af ny teknologi	Regeringen afsætter midler til investeringer i grønne digitale løsninger.	Særligt de mindre SMV-virksomheder, der er udfordret på ressourcer og økonomi, mangler incitamenter til at investere i digitaliseringen. Finansieringsmodellen er derfor helt central, hvis vi skal sikre en grøn og digital omstilling af hele markedet.	Kræver midler. Der er ikke en direkte kobling til arbejdskraft og kompetencer.
3	Fjern unødigt lovgivning indenfor landbrug- og fødevareområdet.	Lovgivningen skal være fleksibel over for erhvervets udvikling og ikke lægge stramme rammer ned over det. Brancheforeningerne skal give bud på hvilke barrierer der tager for meget tid fra kerneopgaverne ift. at unødige regler kan fjernes.	Fleksibel lovgivning	
4	Partnerskaber og netværksdannelse for landbrug og fødevare.		Partnerskaber herunder tværfaglige Living labs med tematiske fokusområder.	Mangel på initiativtager og aktører til at drive partnerskaberne. Frygt for at partnerskaber reducerer konkurrenceevne. For få folk til at investere tid og ressourcer i partnerskab.
5	Facilitering af vidensdeling og matchmaking mellem vidensområder.	FX ved faciliterede netværk og oprettelse af standardiserede dataspace på tværs af sektorer	Kobling på tværs af sektorer for at sikre vidensdeling og bedst mulig udnyttelse af kompetencer.	

#	Anbefaling (titel)	Anbefaling (udddykning)	Behov	Barriere
6	Etablér sektor-koblingsudvalg til fremme af grønne løsninger	Det anbefales, at regeringen etablerer sektorkoblingsudvalg, hvor det offentlige (på ministerielt og kommunalt niveau) og det private mødes og deler viden og drøfter nye løsninger på tværs af sektorer.	Fremme de grønne løsninger og skabe en mere faciliteret vidensdeling på tværs af sektorer. Bidrage til at tilvejebringe kompetencer på tværs af sektorer. Begge dele er en forudsætning, hvis vi skal løfte den grønne omstilling.	
7	Modulopbygning af videregående uddannelser		Bedre samspil mellem videreuddannelse/opkvalificering og erhvervsliv	Mindre faglighed af nyuddannede på videregående uddannelser
8	Statslig systemintegration.	Skab overblik over muligheder for statslig støtte under uddannelse, fx SU og SVU.	Gør det nemmere at overskue finansieringsmulighederne under uddannelse og efteruddannelse.	
9	Genåbn engelsksprogede uddannelser på erhvervsakademierne og professionshøjskolerne	Genåbne en række af de engelsksprogede uddannelser, som er og som kommer til at være i høj kurs i forbindelse med den grønne omstilling. De uddannelser, der skal genåbnes, skal vælges af repræsentanter fra erhvervsakademierne, professionshøjskolerne og arbejdsmarkedets parter med kvalificeret input fra et nationalt kompetenceråd.	Tiltrække flere udenlandske studerende til Danmark inden for de fag, som der er mangel på arbejdskraft inden for.	
10	Skabe narrativ om at alle uddannelser er grønne.	Alle uddannelser er grønne og vigtige for den grønne omstilling.	Skabe grøn vinkel og bevidsthed inden for alle brancher.	Svært at operationalisere og regulere.
11	Skal skabes en fælles forståelse af den grønne omstilling.		Mangler klar definition, større forståelse af bæredygtighed. Der skal være nogle mindste krav, og værktøjer som kan bruges i den grønne omstilling.	Teknologierne kan blive en sovepude, hvilket gør at det hele bliver skudt til i morgen. Afgifter på landbruget er ikke en løsning, men vi mangler nogle mindstekrav.
12	Landbrugets image.	Give primærerfaringer med landbruget, fx "gå til landbrug" ligesom man går på ungdomsskole. Lærerig praktik på folkeskolerne, og brobygning i 3.G på gymnasierne så de kan prøve nogle af de erhvervsfaglige uddannelser af.	Rammevilkår og samfundsmæssig forståelse. Udvikling til og ikke "støtte til" = meget mere positivt sprogbrug. Uklarhed om, hvad "grøn omstilling" egentlig betyder for landbruget.	Polarisering af branchen (fordomme, forældede synspunkter, mediebillende. Folkeskolen med forældede materialer om landbruget og manglende viden herom.